

[Peder Clausager.]

er vel i første Række Befolkningens Indstilling, hvordan Befolkningen modtager dette Forslag. For mig er der ingen Tvivl om, at Tidspunktet for dets Fremkomst er gunstigt. Der har vel sjældent i vort Folk været saa stærk en Følelse af Samhør og en Følelse af, at Fællesskabet er en af de Værdier, der giver Baggrund for vor Tilværelse, og vel sjældent saa stærk en Vilje til at drage alle ind i dette Fællesskab. Der er en Følelse af, at de Værdier, vi bygger vort Samfund paa, Demokratiet, den personlige Frihed, forudsætter den enkeltes Ansvar over for Fællesskabet, og derfor tror jeg, at Forslaget i Befolkningen vil møde den Interesse og Tilslutning, der er den nødvendige Baggrund for, at Opgaven, som Forslaget tilsigter at løse, skal lykkes.

Der gives her de unge et Tilbud, som de kan modtage, og det er mig en særlig Glæde, at det gives som et Tilbud, de frivilligt kan modtage. Dels har jeg grumme ringe Tillid til det Perspektiv for de unges Liv, som skal dem paatvinges, til Værdien af den Samfundsforstaaelse, som skal dem paatvinges, og dels gælder det, at en Betingelse for, at disse Skoler kan yde det, vi haaber, er, at Interessen hos de unge kan vækkes, og herfor maa Betingelsen være, at Eleverne ikke møder mod Modvilje og ødelægger Undervisningen for sig selv og de andre. Selv om der bliver ikke saa faa Lighedspunkter mellem denne Undervisning og de tekniske Skoler, saa tror jeg alligevel ikke, at Forholdet helt kan sammenlignes mellem de unge, der her skal deltage i Undervisningen, og Lærlingene. Lærlingen ved, at den tekniske Skoles Undervisning hører med til hans Læretid, han ved det, naar han gaar ind i sin Læretid, og Undervisningen er nøje knyttet til og affasset efter hans Fag, medens Skolen for de ufaglærte ikke paa samme Maade kan tilrettelægges efter, hvad den enkelte kan indse kommer ham til Nytte i hans Beskæftigelse, dels fordi han netop, som Betænkningen saa ofte henviser til, er inde i et Blindgadeerhverv, dels fordi Vilkaarene for disse ufaglærte er mere uensartede, end de vil være for Lærlingene inden for et Fag.

Mest ensartet ligger Forholdene, hvor en enkelt Virksomhed eller beslægtede Virksomheder etablerer en Ungdomsskole for

de i Virksomheden beskæftigede ikke faglærte unge. I et saadant Tilfælde kan Skolen naturligvis tilrettelægges med direkte Sigte paa Elevernes erhvervsmæssige Nytte deraf, men i saadanne Tilfælde, hvor Virksomhedens Ledelse gaar ind derfor og Sagen støttes fra Arbejderside, vil der næppe heller være Vanskelighed med at faa alle de unge med.

Efter Forslaget overlades det til de unge selv at afgøre, om de vil modtage det Tilbud, der her gives, men netop derfor har Befolkningens Indstilling over for Forslaget saa afgørende Betydning. Det er af Betydning, at Befolkningen gennem sin Indstilling lægger det Pres paa de Unge, der ligger i, at vi ligesom venter, at de unge tager imod. Det er de unges eget Ansvar, om de tager imod Tilbudet, men de maa ogsaa forstaa, at de har Ansvar og Foppligtelse over for det Samfund, de tilhører, og at det Krav, der her stilles dem, at de skal ofre nogle Fritidstimer paa Dygtiggørelse og Udvikling, betyder et grumme ringe Offer for dem.

Meget vil ogsaa afhænge af de Organer, der skal virke med Opgaven, og af de Lærere, der skal arbejde med Sagen, og i det lange Løb vil det være afgørende, om der paa Lovens Grundlag skabes en Undervisning, som formaar at fange de unges Interesse og formaar at fastholde den. Derfor finder jeg, at det er formaalstjenligt, at Forslaget er opbygget med saa frie Rammer, som det er Tilfældet, at den praktisk betoned Undervisning er Direktivet, men hvor Undervisningen i øvrigt og Formen — om det skal være private Skoler eller kommunale Skoler, om det skal være Aftenskole, Dagskole eller Kostskole — er fri, hvor der er Mulighed for, at netop den Skoleform, der viser sig bedst at tjene det Formaal, der tilstræbes, kan gro frem, og hvor den Form, der passer bedst til de lokale Forhold, kan udbygges. Mange Erfaringer maa dog indhøstes, og nogle Skuffelser maa sikkert lides, inden man naar til den endelige Form. Jeg tror dog ikke, at Kostskolen som saadan vil blive Formen. Ad den Vej naar man sikkert ikke ud til alle de unge, men de kan maaske have deres Mission ved Siden af Aften- og Dagskolerne.

Ligesom de tidligere ærede Ordførere er jeg betænkelig ved, at Alderen er ansat